

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Sertarul cu jurnale

Însemnările zilnice ale prozatorilor

Școlii de la Târgoviște

Tutore îndrumător:

Prof. Dr. Nicolae MECU

**Doctorand:
Nicoleta SIMIONESCU**

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului “Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

București, 2015

CUPRINS

Cuprins.....	2
Introducere.....	3
I: Școala de la Târgoviște sau despre redistribuirea centrelor de putere	4
II: Radu Petrescu – Autoportret într-o oglindă livrescă.....	10
2.2 La granița dintre real și ficțional.....	10
2.3 Eu și <i>Altul</i>	12
2.4 “Infracțiuni”	16
III: Tudor Țopa sau despre jurnal ca operă totală.....	25
3.1 Opera omnia.....	25
3.2 Jocul cu convențiile genului.....	27
Concluzii.....	35
Bibliografie.....	37

REZUMAT

Sertarul cu jurnale. Însemnările zilnice ale prozatorilor

Școlii de la Târgoviște

Teza mea de doctorat, *Sertarul cu jurnale. Însemnările zilnice ale prozatorilor Școlii de la Târgoviște*, își propune o analiză a jurnalelor lui Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa și Alexandru George, prozatori cunoscuți ca aparținând *Școlii de la Târgoviște*. În cadrul proiectului, în conformitate cu planul de cercetare doctorală, am realizat o scurtă analiză a *Școlii de la Târgoviște*, precum și a jurnalelor lui Radu Petrescu și Tudor Țopa. Populari în cercurile literare și universitare, dar mai puțin cunoscuți printre cititori, aceștia au instituit cea de-a doua direcție novatoare din literatura română a anilor '60-'70, alături de momentul oniric. De aceea, este foarte importantă o reevaluare a textelor acestor scriitori, o recunoaștere a calităților literare ale scriiturii membrilor Școlii de la Târgoviște.

Gruparea nu avea un program explicit, însă scrierile lor aveau ca semnalmente cultul autobiografismului, narcisismul auctorial, autocomentariul, practica jurnalului, apelul la ludic și ironie, parodiarea maximă, pluralitatea discursurilor, autotextualizarea, ficționalizarea auctorială etc. Optând pentru o proză cu puternic substrat autobiografic, complet diferită de proza publicată în epocă, scriitorii redescoperă jurnalul, cred în echivalarea jurnal-roman și practică o stranie literatură autoreferențială.

Fiecare dintre cei cinci autori are o relație specială cu genul autobiografic, dar mai ales cu deviațiile și ereziile acestuia. Radu Petrescu face un decupaj al stărilor, dorințelor, spaimelor, retrăgându-se din real și practicând doar tematizarea existenței, înțelegând scrisul ca jurnal al experienței interioare, fără a face deosebire între viață și literatură. Mircea Horia Simionescu scrie un jurnal în care marile evenimente trec în plan secund. Nu urmărește să contureze imaginile unei epoci, ci realizează o cronică a vieții interioare a unui tânăr provincial, surprinzând cristalizarea conștiinței artistice, notând lecturi și proiecte. Dacă în *Trei oglinzi* prozatorul neagă principiul sincerității și al spontaneității, principii specifice genului în sine, prin inserarea unor fragmente de ficțiune pură, în *Febra* Mircea Horia Simionescu provoacă cititorul prin ironii și elucubrații, repetă însemnări, schimbă date calendaristice, pune nume inventate unor oameni reali sau amestecă personaje fictive printre amintiri.

Anulând funcțiile utilitare ale jurnalului, *Ucenic la clasici* surprinde anii de ucenicie în literatură, oglinda paginii reflectând modul de a trăi al unei întregi generații de scriitori și artiști. Și Costache Olăreanu își organizează opera ca pe una de ficțiune, introducând în jurnal

fragmente din notele zilnice ale colegilor și prezentând cititorului un personaj ce este, pe alocuri, diferit de autor. Depășind structurile epice perimate, Olăreanu scrie o literatură rafinată, sofisticată și caligrafică.

Eruditul Alexandru George scrie un jurnal cu deschidere spre romanesc, în care confesiunea se amestecă cu exegeza, sintetizând teme și motive și cultivând fragmentarismul pentru a corespunde fragmentarismului existenței. La fel ca ceilalți membri ai Școlii de la Târgoviște, Alexandru George surprinde în jurnal propriul proces de formare, lecturile, discuțiile pe teme literare, dar și procesul de redactare a acestui jurnal. Se observă și la acest autor, ca și la Radu Petrescu, o preocupare constantă pentru ritm și compoziție, el apelând la nenumărate adăugiri și rescrieri.

Spre deosebire de ceilalți colegi de școală, care au practicat și au teoretizat mai multe genuri literare, Tudor Țopa a publicat doar două volume structurate ca un întreg, *Încercarea scriitorului* și *Punte*, din care face o operă totală. Antrenându-se în același joc cu convențiile genului, Țopa introduce în jurnal un narator al cărui nume diferă de cel de pe copertă (Teofil), încalcând, astfel, legea identității dintre autor, narator și personaj. Jurnalul surprinde zbuciumul studentului Teofil, în anii de după război, permanentele lui încercări de a scrie și de a se forma din punct de vedere intelectual. Țopa introduce în *Punte* și vocea autorului și pe cea a unui copist, destructurând convențiile genului și dezarmând cititorul. Deși notațiile au libertatea haotică a gândurilor, stilul jurnalului este unul îndelung prelucrat, Țopa ascunzându-se în spatele unei minime ficțiuni.

Prozatorii Școlii de la Târgoviște cultivă literaritatea în pofida genurilor dominante; împrumutând tehnicile pe care le folosesc în proză, ei au creat jurnale ca teritorii ale revelației, în care se oglindește un spectator narcisiac.